

Til Kommunal- og distriktsdepartementet

Sendes elektronisk

Fra BankID BankAxept AS

Daglig leder v/ Øyvind Westby Brekke
Kommunikasjonsansvarlig v/Hege Steinsland

Oslo, 19.08.2022

Hørings svar fra BankID til nasjonal strategi for eID i offentlig sektor

BankID BankAxept AS (heretter «BankID») takker for muligheten til å komme med innspill til utkastet til ny strategi for eID i offentlig sektor med svarfrist 22. august 2022. BankID støtter arbeidet med strategien og mener at vi i Norge må bygge videre på de gode erfaringene med å bruke markedsløsninger for eID til å digitalisere offentlige tjenester. Vi ønsker et tett samarbeid mellom markedsaktørene og det offentlige for å sikre at Norge også fremover er blant de ledende landene i Europa.

Tjenesten BankID driftes og leveres i dag av BankID BankAxept AS, etter utfisjneringen fra Vipps AS i juli 2022.

Nøkkelen til digitalisering av Norge – med tillit og et sterkt samarbeid

I 2021 var det 4,3 millioner unike BankID-brukere som benyttet sin BankID nesten 1 milliard ganger til en rekke brukssituasjoner i privat og offentlig sektor; eksempelvis til å logge inn i nettbanken, endre på skatten, bekrefte betalinger, søke plass på skole, søke og godkjenne studielån, bestille legetime, levere budskjema i forbindelse med kjøp av leilighet og endre pensjon. BankID var også en sentral faktor i Norges vellykkede håndtering av koronapandemien.

Det har vært jobbet med BankID-løsningen siden 2001 i regi av banknæringen og dedikerte produktselskaper. Suksessen har ikke kommet av seg selv, men skyldes mange år med hardt arbeid og betydelige investeringer i produktselskapene, hos bankene og i offentlig sektor der man gjennom en årrekke har brukt betydelige ressurser på å øke brukermassen og digitalisere offentlige tjenester. BankID vil i den forbindelse vise til at det har kostet over 5 milliarder 2022-kroner å utvikle og drifte dagens mest brukte markedsløsning. I tillegg beregner vi den årlige kostnaden for bankenes kundeservice knyttet til bruk av BankID i offentlig og privat sektor til rundt 200 millioner kroner. Det har tatt 18 år å opparbeide dagens brukermasse på 4,3 millioner unike brukere.

BankID-tjenestene har bidratt til at Norge er et av de mest digitaliserte samfunnene i verden. De fleste nordmenn opplever en friksjonsfri og sikker tilgang til offentlige og private tjenester hele døgnet, uansett hvor de bor. Norske bedrifter og offentlige aktører kan tilby enkle, kostnadseffektive og sikre tjenester fra hvor som helst i Norge. Digitaliseringen som foregår i bygder og byer over hele landet bidrar også til det grønne skiftet gjennom redusert papirbruk og mindre transport i forbindelse med fysisk oppmøte.

Overordnet om strategien

Som en av leverandørene til ID-porten siden 2012, er vi stolte over den raske digitaliseringen som har skjedd de siste årene. Norge har blitt et foregangsland når det gjelder samarbeid basert på gjensidig tillit mellom sektorer, noe som kommer hele landet til gode. Vårt klare inntrykk er at EUs ambisjoner og lovgivning på området i stor grad bygger på erfaringene til de landene som har kommet lengst, og at den nordiske suksessen er noe EU har latt seg inspirere av. Det gir også et unikt utgangspunkt for å samhandle på tvers av land, noe som EUs regelverk legger opp til. Vi er stolte over å ha vært en nøkkel i samarbeidet og forstår at det hviler et stort ansvar på oss som leverandør av BankID.

BankID viser til at regjeringen i utkastet til nasjonal strategi for eID i offentlig sektor peker på flere utfordringer knyttet til dagens situasjon, og BankID har både kompetanse og ønske om å være med på å løse disse utfordringene. Vi vil derfor invitere til et tett samarbeid mellom det offentlige og markedsaktørene slik at vi sammen kan redusere digitalt utenforskap, bidra til at flere kan få enkle, gode brukeropplevelser og samtidig sikre at tjenestene er i tråd med sikkerheten som kreves i regelverket. Vi støtter én ID – én identitet som grunnfundament i strategien.

BankID er positiv til at regjeringen signaliserer at det skal utarbeides samfunnsøkonomiske analyser av forventede gevinster og kostnader av strategien. Vi antar at departementet i tråd med vanlig praksis utreder et såkalt "null pluss"-alternativ der man løser statens behov gjennom å bygge videre på dagens markedsløsninger i tett dialog med aktørene i markedet. For at en slik analyse skal bli best mulig, er det viktig at kostnadene i offentlig og privat sektor beregnes på samme måte.

BankID vil nedenfor kommentere konkrete mål og tiltak i strategien.

3.1. Mål 1: Alle relevante brukergrupper skal enkelt kunne skaffe seg en eID på det sikkerhetsnivået de har behov for

I utkastet til strategi står det forslag til tiltakspunkter som innebærer en betydelig egenutvikling i offentlig regi, herunder "videreutvikle MinID for å bli mer robust og brukervennlig", "vurdere å realisere en offentlig utstedt eID på sikkerhetsnivå høyt" og "vurdere utbredelse av en offentlig utstedt eID på sikkerhetsnivå høyt blant brukergruppene som ikke har en eID på sikkerhetsnivå høyt i dag". BankID vil påpeke at egenutvikling i offentlig regi antakeligvis vil være svært kostnadskrevende og risikofylt sammenlignet med å bygge videre på eksisterende markedsløsninger.

Når det gjelder tiltaket om en offentlig utstedt eID på sikkerhetsnivå Høyt vil vi påpeke at det er lite hensiktsmessig å legge all innlogging på sikkerhetsnivå Høyt. Dette er begrunnet i dårlig brukeropplevelse og liten kostnadseffektivitet. Etter vår mening bør tilnærmingen være en risikobasert differensiering mellom bruk av sikkerhetsnivåene Betydelig og Høyt. Det bør være opp til den enkelte tjenestetilbyder hvilket sikkerhetsnivå som velges for å gi brukerne en best mulig brukeropplevelse versus risiko i den enkelte tjeneste.

Vi støtter helhjertet målet om eID til alle relevante brukergrupper, herunder tiltakspunktene om å utrede brukervennlig eID til brukere uten fødsels- eller D-nummer, samt beste praksis og behov for sikker kommunikasjon mellom ulike sektorer og unge brukere primært under 12 år. Dette er en utfordring i dag, og vi oppfordrer og inviterer til et samarbeid med det offentlige for å løse dette sammen. Vi savner dog hvordan myndighetene skal etablere en sikker identitet for personer registrert i folkeregisteret som ikke er i besittelse av et id-dokument. «BankID til alle» er nå en uttalt strategi for nye BankID. Vi anser det som vårt samfunnsoppdrag å tilby eID til alle folkeregistrerte personer, slik at personer og bedrifter i det norske samfunnet trygt kan samhandle digitalt på tvers av offentlig og privat sektor. Vi utreder tiltak på flere nivåer for å gjøre det mulig å tilby BankID til

enda flere. I tillegg lanseres en ny BankID med biometri, tilsvarende sikkerhetsnivå Betydelig, allerede i høst, som kan tilbys alle som allerede har BankID. Dette innebærer at tjenestetilbyder kan forespørre om et step-up til sikkerhetsnivå Høyt etter at brukeren har logget seg inn med BankID med biometri, hvis det er formålstjenlig eller nødvendig basert på en risikobasert tilnærming.

BankID støtter tiltaket om målrettet og tilpasset opplæringstilbud til brukere av eID for å redusere utenforskap. Tiltaket er i tråd med vårt samfunnsoppdrag. Vi har innledet samarbeid med to landsdekkende initiativer, Digi-venn og Kakadu, som begge har som mål å løfte befolkningens kompetanse på digitale verktøy.

Når det gjelder det foreslåtte tiltaket om å vurdere sikre og brukervennlige fullmaktsløsninger som muliggjør tilgang til offentlige tjenester på vegne av en annen bruker, vil vi påpeke at vi ser fram til etableringen av en offentlig fullmaktsløsning og legger til grunn at markedsaktørene vil få tilgang til løsningen. I dagens digitale samfunn har privat sektor tilsvarende behov for å sikre at brukerne som har utfordringer med å benytte digitale tjenester kan delegerer rettigheter til en hjelper som har digitale ferdigheter.

3.2. Mål 2: Løsning for innlogging og bruk av offentlige digitale tjenester skal være sikker, kostnadseffektiv og helhetlig

BankID støtter ambisjonen om én unik identitet for én unik person i Folkeregisteret da dette vil styrke ID-kontrollen til utstedere av eID. Det vil da bli mindre risiko forbundet med å utstede eID til personer med D-nummer i Norge.

Vi støtter myndighetenes målsetting om å koble en identitet fra utlandet mot en norsk identitet som brukeren allerede har. Dette vil styrke tillitten til identiteten til personer med D-nummer og dermed øke sannsynligheten for at disse personene får tilgang til både elektronisk ID og elektronisk signatur fra markedsaktørene.

Vi støtter at myndighetene vil anerkjenne digital ID-kontroll for å utstede eID på sikkerhetsnivå Høyt. BankID har utviklet en løsning for digital ID-kontroll som allerede er tatt i bruk i privat sektor for re-legitimering av bankkunder.

Vi støtter også et markedsbasert samarbeid om kjerneinfrastruktur for utstedelse av eID. Dette vil skape et mer konsistent fundament for tillitskjeden for alle utstedere av eID i Norge, og vil være mer kostnadseffektivt for alle parter. Vi ser også at skrankepunktene til politiet og Skatteetaten bør være en del av kjerneinfrastrukturen for dette samarbeidet. I den videre utredning ber vi om at ansvarsreguleringen klargjøres for et slikt markedsbasert samarbeid. Vi ber også om at utredningen tar hensyn til de regulatoriske kravene knyttet til KYC («kjenn din kunde») og hvitvaskingsregelverket som særskilt regulerer enkelte næringer.

Vi inviterer til et samarbeid mellom det offentlige og markedsaktørene når det gjelder oppfølging av det foreslåtte tiltakspunktet om at den offentlige eID-infrastrukturen skal videreutvikles for å bli mer sikker, robust og skalerbar. De siste tre årene har BankID gjort et betydelig løft med å flytte hele driften til nye datasentre og ny driftsleverandør. I tillegg moderniserer og konsoliderer vi BankID-infrastrukturen slik at vi nettopp er rustet til å bli mer sikker, robust og skalerbar. Fra et samfunnsøkonomisk perspektiv bør det derfor også utredes et markedssamarbeid på infrastrukturen for eID. Det er som strategien påpeker lite samfunnsøkonomisk gunstig å etablere parallelle infrastrukturen med duplisert informasjon eller relativt lav brukermasse.

3.3. Mål 3: Rammer for sikre og effektive løsninger for eID til offentlig ansatte skal være angitt

Vi støtter ambisjonen om å etablere et tydelig skille mellom når en eID blir benyttet til private og jobberelaterte formål. Vi forutsetter samtidig at strategien er konsistent med én unik identitet for én unik person, slik at samme eID kan benyttes for jobb og private formål.

En eventuell bruk av BankID med biometri for pålogging og tilgang på tjenester på arbeidsplassen vil sterkt forbedre brukervennligheten samt effektiviteten for de ansatte.

I retningslinjer, veiledning og råd tilknyttet bruk av eID i jobbsammenheng, anbefaler vi at bruk av avansert eller kvalifisert elektronisk signatur i henhold til eIDAS-forordningen også blir inkludert i retningslinjer og veiledning.

3.4. Mål 4: Løsninger skal være tilpasset markeds- og teknologiutviklingen

Med den kommende reviderte eIDAS 2.0 og nye regelverk, er det avgjørende at Norge besitter riktig kompetanse til riktig tid for å beholde posisjonen som foregangsland innen infrastrukturbasert digitalisering. I lys av erfaringen under pandemien, og med klimakrisen som krever et grønt skifte på tvers av offentlig og privat sektor, er digitalisering enda viktigere for det norske samfunnet.

I et relativt lite land som Norge er det begrenset med tilgang på kompetanse og ressurser på eID-området. Fra BankID inngikk den første avtalen om bruk av BankID i offentlig sektor i 2012 til 2022, har BankID i ulike former som produktselskap vokst fra 5 ansatte til over 100 årsverk som kun har fokus på eID og tillitstjenester. Vi oppfordrer og inviterer til et tettere samarbeid på fagområdet eID mellom markedsaktørene og Digitaliseringsdirektoratet, slik at partene optimaliserer ressursbruken og gjensidig styrker kompetansen på eID-området.

3.5. Mål 5: Samordningen av eID-utviklingen mellom sektorene og forvaltningsnivåer skal være kostnadseffektiv og god

Vi mener at nasjonale fellesløsninger gir betydelige skalafordeler, og at man bør være varsom med å bruke offentlige penger på sektorspesifikke løsninger i for eksempel utdanningssektoren. Hvis man heller bruker markedsbaserte eID'er, vil brukerne få tilgang til eID som kan brukes på tvers av offentlig og privat sektor. Samtidig vil yngre brukere få økt digital kompetanse. Etter vår mening bør derfor regjeringen frem mot handlingsplanen grundig vurdere konsekvensene av det foreslåtte tiltakspunktet om å videreutvikle Feide.

Vi støtter målsettingen om at frivillig sektor skal få tilgang på ID-porten på lik linje med offentlig sektor.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Vi mener at et samarbeid med markedsaktører på både kjerneinfrastruktur for ID-kontroll og infrastruktur for eID, samt en optimalisering av ressursbruk og kompetanseutvikling, vil redusere de økonomiske kostnadene hos det offentlige.

I tillegg mener vi at en differensiering av eID på sikkerhetsnivå Betydelig og Høyt, vil gi ytterligere kostnadseffektivitet, i motsetning til å satse alt på høyeste sikkerhetsnivå.

Vi har erfart gjennom programmet for datadeling (DSOP) mellom offentlig sektor og finansnæringen at bruk av samme eID på tvers av offentlig og privat sektor gjør verdikjedene i begge sektorene enda mer kostnadseffektive. Vi har tro på at et fortsatt samarbeid mellom privat og offentlig sektor gir økt effektivitet og større samfunnsøkonomisk gevinst enn å gå tilbake til det tradisjonelle skillet.

Oppsummering

For å oppsummere ønsker BankID å bidra til at Norge fortsatt skal være i førerretet på digitalisering. Erfaringen hittil med markedsbasert eID er at samarbeidet mellom offentlig og privat sektor har skapt en gjensidig samfunnsøkonomisk gevinst, mer kostnadseffektive verdikjeder og et stort antall brukere. BankID har bidratt til høy utbredelse og bruk av eID i ID-porten, og sammen med myndighetene har vi oppnådd stor suksess i form av hyppig interaksjon mellom nasjonale myndigheter og borgere og tusenvis av gode digitale offentlige tjenester. Dette er fortsatt unikt på verdensbasis. BankID oppfordrer og inviterer til et tettere samarbeid mellom offentlig og privat sektor - både på fagområdet eID og på kjerneinfrastruktur for utstedelse av eID i Norge. I likhet med norske myndigheter ønsker BankID å bidra til at enda flere personer kan få tilgang til eID og enkle, gode brukeropplevelser for å bekjempe digitalt utenforskap på ikke-diskriminerende vilkår.

BankID stiller gjerne opp i departementet for å utdype høringsuttalelsen og bidra til at den kommende handlingsplanen blir best mulig.

Øyvind Westby Brekke, daglig leder

Hege Steinsland, kommunikasjonsansvarlig
Mobil: 90012748